

**Konsekvens:** Glasgowavtalens logiske konsekvens for Norge er at det brukes sterkere politiske virkemidler for å sette full fart på norsk vindkraftutbygging, skriver Svein Sundsbø.

Foto: Jon-Fredrik Bækgaard Kalusen

# Vindkraft etter Glasgow

**Etter klimatoppmøtet i Glasgow lever vi fortsatt med usikkerhet om hvor raskt utslippene av klimagasser kommer til å bli kuttet. Men det er neppe lenger tvil om utviklingsretningen.**

**Verden beveger seg inn i massiv energiomlegging. Tempoet vil øke og konsekvensene blir mange og store.**

**Norge har forpliktet seg. Vi har gitt oss selv og det globale fellesskapet løfter om hva vi skal bidra med av utslippskutt. Dette vil måtte kreve bruk av mer fornybar energi til transport, i husholdningene og til næringsvirksomhet.**

**Det snakkes mye om CCS, hydrogen og ammoniakk, men også slike løsninger er først og fremst energikrevende. Det er derfor vanskelig å se for seg en norsk måloppnåelse uten større produksjon av utslippsfri energi.**

**Et annet forhold vi her i landet må ta inn over oss er at vi ikke bare skal omstille oss for å etterleve våre forpliktelser. Vi må i større grad enn andre land gjennom en «dobbel omstilling»**

**Dette fordi vi også må forholde oss til konsekvensene av at andre går bort fra fossil energi for å innfri sine mål. Denne konsekvensen av internasjonal klimapolitikk kan trolig bli mer utfordrende for oss enn selve det å innfri våre egne nasjonale forpliktelser.**

**Norge forsyner nå Europa og verden med 7 TWh fossil energi per dag. Dette tilsvarer om lag 20 ganger vårt eget strømforbruk. Betydelige deler av norsk næringsliv, sysselsetting og velferd er basert på verdiskaping som er knyttet til denne virksomheten.**

**Glasgowavtalen har som konsekvens at markedet for olje og gass gradvis vil bli tørket ut. Dette betyr at det må produseres enorme mengder ny fornybar energi, og at Norge, om vi skal opprettholde vårt velferdsnivå, må bygge ny inntektsbringende næringsvirksomhet i takt med reduksjonen av oljevirkosmheten.**

**Det er mulig å se for seg hvordan Norge skal kunne nå sine egne klimamål. Våre naturgitte forutsetningene for produksjon og bruk av fornybar energi er åpenbart en del av denne løsningen. Det kan imidlertid bli langt mer krevende for våre naboland i Europa å erstatte olje og gass.**

**«Det får bli deres problem» vil noen kunne tenke. Men slik er det ikke i klimasammenheng. Her er manglende måloppnåelse i andre land også vårt problem. Det er det globale temperaturresultatet som teller, og da er alle lands utslippskutt like viktige.**

**Når vi nå skal innfri våre forpliktelser, være med på å gjøre det mulig for våre naboland å kutte sine utslipp, og samtidig skape ny næringsvirksomhet i Norge, vil økt produksjon av fornybar energi måtte være en nøkkelfaktor.**

**Og det er ikke bare mengden som teller. Det vil også være vik-**

**tig at en starter med den energien som har så lave kostnader at dette vil styrke overgangen til elektrisitet og stimulere etablering av ny elektrisitetsbasert næringsvirksomhet.**

**Dersom muligheten til å bygge ut slik ny fornybar energi preges av at alle aktører, kommuner og land setter sine egne kortsiktige interesser først, vil vi neppe få til et nødvendig omfang og tempo i utbygging. Vi ser tendensen til slike egosentrerte holdninger både i vårt land og hos andre.**

**Alle personer, bedrifter, kommuner og land har rett til å arbeide for å ivareta egne interesser, men dersom slike interesser fører til at vitale langsiktige felleshensyn blir tilsidesatt, må det iverksettes tiltak på overordnet nivå. Vi er i en slik situasjon nå.**

**Europa har, og vi kan få, mangel på fornybar energi. Samtidig opplever vi at utbyggingen av slik energi bremses av uklare rammebetingelser og lokale konflikter. Noe av den første oppfølgingen etter Glasgow-møtet må derfor være å gi berørte lokalsamfunn nødvendig stimulasjon til å medvirke til landbasert vindkraftutbygging der hvor dette kan skje uten å**

**forringe biologisk mangfold.**

**Vindkraft på land er blitt omstridt. Motstand mot slik utbygging har presset en stor del av det politiske oppmerksomheten til havs. Ja, havvind har stort potensial, men slik kraft er, og vil trolig fortsatt forbli, langt dyrere enn landbasert vind.**

**Havvind vil derfor, isolert sett, ikke gi nødvendig stimulasjon til elektrifisering av Norge, eller gi oss noe nødvendige konkurransefortrinn. Det må likevel settes fortgang i utbygging av havvind, ikke minst for å utnytte norske havarealer og industrikompetanse som ledd i den europeiske energiomleggingen.**

**Glasgowavtalens logiske konsekvens for Norge er at det brukes sterkere politiske virkemidler for å sette full fart på norsk vindkraftutbygging – først og fremst til lands, men også til havs. Det er større produksjon av denne energiformen som gir oss best muligheter til å skape raske resultater i Norge, Europa og Verden.**

## Vindkraft

«Havvind har stort potensial, men slik kraft er, og vil trolig fortsatt forbli, langt dyrere enn landbasert vind.»

Svein Sundsbø

Uavhengig rådgiver i energi- og klimaspørsmål

... Det kan utvikling tokes som en positiv utvikling. Bunnlinja er like fullt at det er flere arter som har gått inn på rødlista enn som har gått ut, og at det er

«Antallet rødlistede arter har ikke endret seg så mye de siste årene. Vi ødelegger med andre ord naturen i samme tempo som før.»

pe både oss og naturen.

**Karoline Andaur**  
Generalsekretær WWF Verdens naturfond

## ENERGI

# En ny giv for landbasert vindkraft?

**Norges bidrag hva angår fornybar kraft er nok særdeles beskjedent.**

I Nationen 1. desember etterlyser Svein Sundsbø sterkere politiske virkemidler for å sette fart på utbygging av landbasert, norsk vindkraft.

Dette for å følge opp diskusjonen fra klimatoppmøtet i Glasgow. Han påpeker videre at havvind har et stort potensiale, men at den foreløpig er for dyr for det norske markedet.

Han har rett i det. Årsaken er enkel, Norge og Norden for øvrig er en overskuddsregion hva angår fornybar kraft. I 2020 eksporterte Norge 20 TWh, hittil i år har vi eksportert 15 TWh.

I følge NVE's siste langsiktige kraftmarkedsanalyse (2021-2040) fra oktober i år, vil kraftoverskuddet vedvare de nærmeste ti-årene. Overskuddet vil være på 7 TWh i 2030 uten tilskudd fra vindkraft. I 2040 vil overskuddet være på hele 12 TWh med en beregnet utbygging av landbasert vindkraft på bare 3 TWh mellom 2030 og 2040.

NVEs analyse innbefatter behovet for elektrifisering av bestående og ny industri og transport. I analysen er energi-effektivisering og energisparing viktige elementer. Problemet i det grønne skiftet ligger på den teknisk/økonomiske siden, å erstatte fossilkraft med fornybar



**Beskjedent bidrag:** Bør vi ødelegge det som har vært kalt Europas grønne lunge mot et fornybarbidrag som knapt vil være målbart, spør innsenderen.

Foto: Mostphotos

kraft. Det er dette som går særlig sent og som må prioriteres.

Sundsbø trekker også fram det globale perspektivet og Norges ansvar for å bidra til det grønne skiftet.

Vel, Norges bidrag hva angår fornybar kraft er nok særdeles beskjedent. Europas årlige forbruk av energi er cirka 19.000 TWh. Til sammenligning utgjør vår årlige kraftproduksjon på

cirka 150 TWh bare et par promille. Dette bør måles mot Norges bidrag i form av natur.

Bør vi ødelegge det som har vært kalt Europas grønne lunge mot et fornybarbidrag som knapt vil være målbart? Hva med FN's naturpanel som setter tap av urørt natur og biomangfold på linje med utfordringene knyttet til klimaendringer?

Sundsbø vil gi berørte lo-

kalsamfunn stimulans til å medvirke til landbasert vindkraftutbygging. Med andre ord, kommunene skal lokkes til å selge natur og landskap, kalt arvesølvet, for økonomisk gevinst. Det er ikke sikkert det tjener bygdene og landet på lenge sikt.

**Olav Hjeljord**  
La naturen leve

russen på gården morgenen 17.mai osv. At mannen Øyvind hadde vært klasseforstanderen min på gymaset osv.

Så sa hun at det verste ikke var å bli dement, men at hun var klar over at hun husket innimellom og så var helt «bortreist». «Ville heller vært bortreist hele tiden. Vært enklere det.»

Så kom det et lyst øyeblikk: «Husker du ble så tynn når du hadde kysseyske og at jeg lurte på om du ikke kunne smitte meg så jeg også kunne gå ned noen kilo, haha.» Det var sant og helt korrekt husket.

Siste gang jeg så Marit var hun i pysjamasen.

Hun hadde rømt fra avdelingen på sykehjemmet og funnet veien til dit hun helst ville - biblioteket...

Da jeg gikk fra henne på sykehjemmet sa hun det samme som da jeg kom: «Hvem er du.» Men øynene fortalte meg at det var godt å ha besøk. Så derfor: Dra på besøk - uansett.

**Jens Ove Kristiansen**  
Frilanser



Illustrasjonsfoto:  
Sandnes1970, Mostphotos